

Výročná správa obce Chorváty za rok 2020

Charakteristika obce Chorváty

Obec Chorváty je samostatný územný samosprávny a správny celok Slovenskej republiky. Združuje osoby, ktoré majú na jej území trvalý pobyt. Obec je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom a s vlastnými príjmami. Základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a potreby jej obyvateľov.

Identifikačné údaje:

Názov obce: Obec Chorváty
Adresa: Obecný úrad Chorváty, č. 57, 044 02 Turňa nad Bodvou
e-mail: obecchorvaty@centrum.sk
Telefónne číslo: 0948626116
IČO: 00618969
DIČ: 2020751469
Právna forma: obec

Obec ako samostatný územný samosprávny a správny celok sa riadi zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom riadení v znení neskorších doplnkov a ústavou Slovenskej republiky.

Geografické údaje

Malebná obec Chorváty sa rozprestiera v Košickej kotline, v povodí Bodvy a Turne. Je členom mikroregiónu Údolie Bodvy. Prvá písomná zmienka o nej pochádza z roku 1274. Pôvodní obyvatelia sa venovali prevažne poľnohospodárstvu. V druhej polovici minulého storočia boli Chorváty miestnou časťou obce Nová Bodva. Dnes tu žije niečo vyše 100 ľudí, prevažne maďarskej národnosti. Ku koloritu obce už neodmysliteľne patrí gréckokatolícka cirkev zasvätená Nanebovzatiu Presvätej Bohorodičky. Chrám bol postavený v roku 1765. V obci sídli i farský úrad gréckokatolíckych veriacich. Zachovali sa tu viaceré rodinné domy i niekoľko hospodárskych budov z minulého storočia, ktoré odzrkadľujú ľudové tradície regiónu. Už dvesto rokov sprevádza osudy obyvateľov obce starý, košatý dub. Okolie Chorvátov je bohaté na prírodné krásy i dary prírody.

História obce Chorváty

Obec Chorváty bola samostatným, farským miestom už pri začiatku tatárskych nájazdov v roku 1241. Obec bola počas týchto nájazdov Tatárov spálená a zničená. Prvým známym držiteľom obce Chorváty bol Ján Horváthy, chorvátsky, dalmátsky a slovanský „bán“. (kronika Michala Horvátha z roku 1835). V roku 1425 sa obec delí medzi rodinu Horváthyovcov a príbuznú rodinu Mályovcov a stáva sa ich spoločným majetkom. Po smrti Szaniszla Mályya v roku 1468 ostávajú bez majiteľa aj časti predtým patriace Horváthyovcom. Tieto daroval v roku 1469 kráľ rodine Teresztényiovcov. Onedlho na to sa stáva na základe výmeny majetkom rodiny Orrosových. Napriek tomu ešte aj v roku 1564 tu má dva pozemky aj rodina Horváthyovcov. V roku 1696 sa tu našlo 12 poddaných rodín, v roku 1720 to sú iba 3. Väčšia časť dediny je ešte aj v 18. storočí opustená. Do konca 19. storočia sú majiteľmi grófovia Keglevich a Zichy. Cestou kúpy sa dostáva pod nadvládu Antala Drehera. (Kronika Abovsko- Turnianskej župy 1940)

Horváti boli v stredoveku súčasťou panstva Turnianskeho hradu. V roku 1715 tu spísali 6 poddaných rodín, neskôr v roku 1720 to bolo 25 domácností. (VSOS 2: 320) Podľa jednej cirkevnej štatistiky spísanej v roku 1764 žilo v dedine 233 obyvateľov, z ktorej väčšina bola gréckokatolíckeho vierovyznania, 32 obyvateľov, čiže 14% obyvateľstva bolo rímskokatolícka. (Bodnár 1992a, 370) Podľa cirkevnej štatistiky z roku 1806, keď bola farnosť pod vedením farára Jána Paulovitsa staršieho (ktorého syn, Ján Paulovits mladší pôsobil v tomto čase v blízkej obci Barakony), žilo v obci v tomto čase 270 gréckokatolíckych veriacich, z toho 210 bolo schopných spovede. Z toho 20 rodín poddaných, resp. nevoľníkov a 24 bezzemkov. V tomto čase žili v obci aj rodiny vyznávajúce rímskokatolícke náboženstvo, ale o nich sa bohužiaľ nezachovali žiadne písomné zmienky. Z tejto štatistiky je ale známe, že v obci žilo 33 čisto gréckokatolíckych manželských párov a 11 zmiešaných, kde bol jeden z páru rímskokatolíckeho vyznania. O predstaviteľoch reformovanej cirkvi sa štatistika nezmieňuje.

Pri sčítaní ľudu v roku 1900 sa z 289 obyvateľov prihlásilo ku rímskokatolíckej cirkvi 113 obyvateľov, 168 ku gréckokatolíckej, 3 boli reformovaní a 5 izraeliti. Podľa sociografických údajov župy zverejnených v roku 1939 sa z 246 obyvateľov obce hlásilo 112 k rímskokatolíckemu náboženstvu, 134 ku gréckokatolíckemu (Csíkvári 1939, 211). Podľa ročného sčítania obyvateľov z roku 1941 sa z 225 obyvateľov hlásilo 88 ku rímskokatolíckemu náboženstvu a 137 bolo gréckokatolíckeho vyznania. Rozdelenie obyvateľstva podľa vierovyznania v roku 1994 bolo: 61 gréckokatolíkov, 58 obyvateľov rímskokatolíckej cirkvi, a 3 reformovaní. Ako je zrejmé prevaha gréckokatolíkov sa postupne stráca. To sa pravdepodobne odvíja od toho, že sa v najbližšom okolí nenachádza žiadna maďarská gréckokatolícka farnosť (od tých bola totiž obec oddelená štátnymi hranicami, ktoré ovplyvnili manželské zväzky v negatívnom smere). Práve preto sa v posledných desaťročiach rozmnožili práve zmiešané manželstvá, čo spôsobuje stratu typického gréckokatolíckeho rázu obce. Najbližšia obec s gréckokatolíckou farnosťou je obec Hačava, s obyvateľmi ktorej ale – pravdepodobne kvôli jazykovej bariére- nebolo typické uzatváranie manželstiev, v minulom storočí na to nie je žiadny príklad, v minulosti tiež iba zriedka.

V Chorvátoch sa nachádza gréckokatolícka cerkev, ktorá bola postavená v rokoch 1761- 1765 počas pôsobenia farára Michala Terneiho. Z kroniky sa dozvedáme, že pred terajším kamenným kostolom sa v obci nachádzal chudobný malý kostolík z prútia a ílu, ktorý bol tiež gréckokatolícky.

Chorváty je obec s jednou z najstarších škôl na okolí, podľa niektorých zdrojov stála farská škola pri gréckokatolíckej farnosti už od 14. storočia (Borovszky- Sziklay 1896, 396). Zanedbanú budovu školy bolo v priebehu roka 2010 nútené obecné zastupiteľstvo zbúrať z dôvodu nebezpečenstva závalu.

Čo sa týka jazykovej orientácie veriacich, respektíve obyvateľstva, o tejto otázke sa prvé zmienky objavujú v roku 1773 vo výročnom súpise, podľa ktorého má obec Chorváty gréckokatolícku faru, učiteľa a jej jazykom je Ruth. (Lexicon Locorum 1920, 271). Časovo na to nadväzuje cirkevná správa

z roku 1806, podľa ktorej liturgickým jazykom gréckokatolíckej farnosti je rusínsky (Udvari 1990, 87). Začiatkom rokov 1830 bol pre túto obec typický ruský, respektíve slovansko- ruthénsky, aspoň v cirkvi. Obyvateľstvo je ale už v tomto období dvojjazyčné, na čo poukazuje na jednej strane správa z roku 1833, podľa ktorej obyvatelia obce rozumejú tak maďarsky ako aj rusky, na druhej strane fakt, že farár András Szamovolszky pôsobiaci v Chorvátoch v rokoch 1833- 1837 bol prvým farárom, ktorý z kazateľnice tejto cerkvy hlásal Božie slovo aj v maďarskom jazyku. Ak on slúžil svojim veriacim aj v maďarskom jazyku, poukazuje to na to, že tunajší veriaci mali tento jazyk radi. V tomto období sa v škole začalo učiť v maďarskom jazyku. V kostole hovoril kňaz počas omše svoju formulku pred prijímaním v staroslovanskom jazyku, ale veriaci mu odpovedali už po maďarsky, po maďarsky sa hovorili aj modlitby ako Zdravas Mária. Evanjelium čítal kňaz po staroslovansky, ale zopakoval ho aj po maďarsky a čítanie sa konalo v oboch jazykoch. Toto všetko sú známky intenzívneho pomadžarčovania obyvateľstva. Dvojjazyčnosť trvala približne do konca 19. storočia. V druhej polovici 19. storočia sa postupne dostáva maďarský jazyk do popredia, a približne od začiatku 20. storočia sa obec stáva úplne maďarskou.

V Chorvátoch, rovnako ako vo väčšine okolitých obcí, žilo pár rodín Cigánov. Pravdepodobne sa však neusadili v obci natrvalo, ale žili kočovným spôsobom života, pretože prvé zmienky o nich v miestnej matrike sa objavili až v našom storočí. Dôkazom toho, že sa na tomto území objavovali už skôr, sú zápisy Cigánov z rôznych dávnejších období. Z týchto záznamov sa dozvedáme, že v roku 1768 tu bol zapísaný istý Georgius Rigo, majster a hudobník, Cigán, ktorý tu so svojou rodinou, dvoma synmi a dvoma dcérami žil aj v roku 1773 a dozvedáme sa o ňom tiež, že zvykol hrať tunajším sedliackym rodinám. Podľa záznamov starostu Gregora Szedlitzkeho z roku 1854 tu v tom čase žili dvaja cigáni: 38 ročný Ján Bostsány, narodený v Barke, obecný kováč a Ján Balaji, majster, remeselník, robotník.

Niekedy na začiatku 20. storočia žili v obci aj Židia, dve hrobky sa ešte aj dnes nachádzajú na kraji obce, na svahu Mély út cesty. V rokoch 1940 tu už nežili žiadny židovský obyvatelia, takže z dediny nebol nikto deportovaný.

Aj pre Chorváty bola typická vlna emigrácie smerujúca do Ameriky. Dôkazy na túto emigráciu nachádzame okrem zhromažďovaných pamiatok aj v matričných záznamoch. Medzi rokmi 1889- 1913 nachádzame v matrikách mnoho záznamov týkajúcich sa tejto skutočnosti. Maďarské presídľovanie obyvateľstva a česká deportácia sa nedotkla obyvateľov Chorvát, aj keď sa plánovalo presídlenie niekoľkých rodín do Maďarska.

Názov obce sa počas rokov niekoľkokrát zmenil:

1773- Horváti, Horváthi, Horwaczík, 1786- Horwathi, Horwacschik, 1808- Horváti, Horvátčík, 1863-1902- Horváti, 1907-1913, 1938- 1945- Tornahorváti, 1920- Horvátík, Horváty, 1927-1938, 1945-1948- Horváty, Horváti, od roku 1948 Chorváty. V roku 1964 bola obec zlúčená s Host'ovcami a Turnianskou Novou Vsou pod spoločným názvom Nová Bodva (Seresné 1983, 45; VSOS 2: 320; Majtán 1972, 64). Z tohto spolku sa Chorváty oddelili a osamostatnili 28. septembra 1991.

Malá obec v Košickom okrese, s rozlohou 330 ha, počtom obyvateľov 99, s gréckokatolíckym kostolom v obci a počtom obytných domov 50. O povinnú školskú dochádzku sa stará Základná škola v Turni n/B, v Moldave n/B a Dvorníky - Včeláre. Vlaková stanica: Turňa nad Bodvou spolu s poslednou poštou a telegrafom.

Základné orgány obce

Základnými volenými orgánmi obce sú obecné zastupiteľstvo a starosta obce. Výkonným orgánom obce je obecný úrad.

Obecné zastupiteľstvo je zastupiteľský orgán obce zložený z 5 poslancov zvolených v priamych voľbách. Poslancami obecného zastupiteľstva obce Chorváty sú:

- Ladislav Juhász – zástupca starostu
- Ing. Csaba Tóth
- Monika Jurašeková Copková
- Jozef Tobák
- Tibor Karaffa

Obecné zastupiteľstvo sa v roku 2020 zišlo 5 krát a na zasadnutiach rokovalo o základných otázkach života obce.

Obecné zastupiteľstvo v obci Chorváty si ako poradný orgán zriadilo komisie. Komisie obecného zastupiteľstva sú:

- Komisia pre verejný poriadok, predsedom je Ladislav Juhász

Komisie obecného zastupiteľstva v Chorvátoch sú poradným, iniciatívnym, kontrolným a pomocným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu, ktoré pomáhajú riešiť konkrétne potreby a problémy obyvateľov a obecného úradu v obci. Úlohy komisií vymedzuje obecné zastupiteľstvo.

Starosta je štatutárnym orgánom obce v majetko-právnych vzťahoch, správny orgánom v administratívno-právnych vzťahoch a v pracovno-právnych vzťahoch je zamestnancom obce. Starostom obce Chorváty je Karol Köteleš.

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostu obce. Zabezpečuje organizačné a administratívne veci obecného zastupiteľstva a starostu. Prácu obecného úradu organizuje starosta obce. Zamestnanci obecného úradu:

- Anna Cserenyáková – administratívna pracovníčka

Financovanie obce

Základným nástrojom finančného hospodárenia obce bol rozpočet. Obec v roku 2019 zostavila rozpočet podľa ustanovenia § 10 odsek 7) zákona č.583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Celkový rozpočet na rok 2019 bol zostavený ako vyrovnaný.

Rozpočet obce bol schválený na 3. riadnom zasadnutí obecným zastupiteľstvom dňa 13.11.2019 uznesením č.17/2019. Právoplatnosť nadobudol 31. 12. 2019. Úpravy rozpočtu obce Chorváty boli: 14. 12. 2020 uznesením č. 32/2020

Rozpočet bol nasledovný:

	Rozpočet 2020 v €	Skutočnosť k 31.12.2020 v €
Príjmy celkom	197 797,31	125 007,28
z toho :		
Bežné príjmy	39 504,00	45 275,03
Kapitálové príjmy	114 282,26	78 382,25
Finančné príjmy	44 011,05	1 350,00
Výdavky celkom	197 797,31	110 292,36
z toho :		
Bežné výdavky	39 504,00	31 930,15
Kapitálové výdavky	46 911,05	1 300,00
Finančné výdavky	111 382,26	77 062,21

Hospodárenie obce za rok 2020	0,00	14 714,92
--------------------------------------	-------------	------------------

Rozpočet obce Chorváty tvorí prílohu č. 1 k výročnej správe

Výkaz o príjmoch a výdavkoch tvorí prílohu č. 2 k výročnej správe

Záverečný účet obce Chorváty tvorí prílohu č. 3 k výročnej správe

Bilancia aktív a pasív k 31. 12. 2020

A K T Í V A

Názov	ZS k 1.1.2020	KS k 31.12.2020
Majetok spolu	157 666,32	164 723,64
Neobežný majetok spolu	140 855,77	134 802,65
z toho :		
Dlhodobý nehmotný majetok	0,00	0,00
Dlhodobý hmotný majetok	140 855,77	134 802,65
Dlhodobý finančný majetok	0,00	0,00
Obežný majetok spolu	16 810,55	29 920,99
z toho :		
Zásoby	0,00	0,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0,00	0,00
Dlhodobé pohľadávky	0,00	0,00
Krátkodobé pohľadávky	1 067,35	812,87
Finančné účty	15 743,20	29 108,12
Poskytnuté návratné fin. výpomoci dlh.	0,00	0,00
Poskytnuté návratné fin. výpomoci krát.	0,00	0,00
Časové rozlíšenie	0,00	0,00

P A S Í V A

Názov	ZS k 1.1.2020	KS k 31.12.2020
Vlastné imanie a záväzky spolu	157 666,32	164 723,64
Vlastné imanie	71 872,90	83 556,05
z toho :		
Oceňovacie rozdiely	0,00	0,00
Fondy	0,00	0,00
Výsledok hospodárenia	71 872,90	83 556,05
Záväzky	80 421,97	3 870,27
z toho :		

Rezervy	300,00	650,00
Zúčtovanie medzi subjektami VS	0,00	0,00
Dlhodobé záväzky	684,30	801,31
Krátkodobé záväzky	2 145,46	2 188,96
Bankové úvery a výpomoci	77 292,21	230,00
Časové rozlíšenie	5 371,45	77 297,32

Súvaha obce Chorváty tvorí prílohu č. 4 k výročnej správe

Výkaz ziskov a strát tvorí prílohu č. 5 k výročnej správe

Poznámky k účtovnej závierke tvoria prílohu č. 6 k výročnej správe

Táto výročná správa sa vyhotovuje za účtovné obdobie od 1.1.2020 do 31.12.2020. Udalosti osobitného významu, ktoré nastali po ukončení účtovného obdobia a bolo ich potrebné uviesť v tejto výročnej správe boli uvedené.

Chorváty 01.05.2021

Vypracovala: Anna Cservenyáková

Karol Köteleš

starosta obce